

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jonstoni Historia Naturalis

Historiae|| Natvralis|| De|| Serpentibvs|| Libri Dvo.||

Jonston, Jan

Heilbronnae, MDCCLVII.

VD18 90529200

Illustration: Tab. IV. Scytale [...]

urn:nbn:de:gbv:45:1-11078

Scytale

Ambisbæna Grevini

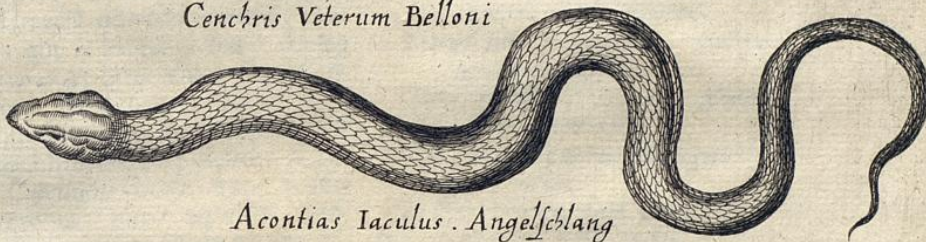
Cæcilia Blindschleich

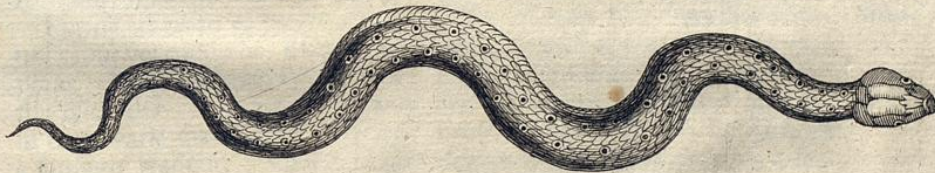
Cæcilia Vulgaris

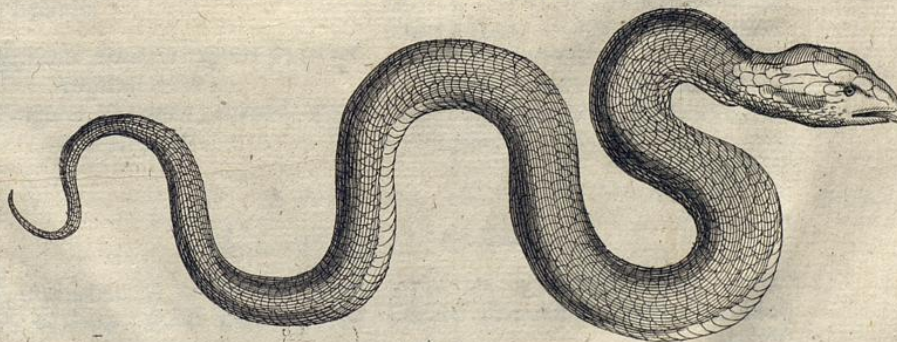
Cenchrus Veterum Belloni

Acontias Iaculus . Angelschlang

Acontias Alter

Scorpio

Amphisbena

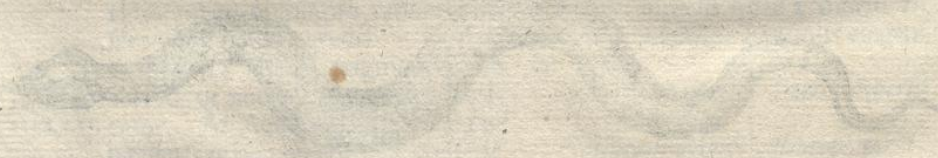
Scorpio

Coluber

Coluber

Nome
Ambro
l. i. c. 5

Descripti

Nicand.
Theriac

Nome
Ambro
l. i. c.

*Spumeus accenso non sic exundat
akeno*

*Vndarum cumulus, nectantocar-
basa Coro*

*Curvavere sinus, tumidos jam
non capit artus*

*Informis globus et confuso ponde-
re truncus :*

*Intactum volucrum rostris, epu-
lasque daturum*

*Haud impune feris non ausi tra-
dere busto,*

*Nondum stante modo crescens fu-
gere cadaver.*

Morsum immedicabilem esse, Dioscorides prodidit: posse tamen ad inunctionem partis affectae et scarificationem procedi. Galenus Theriacam Andromachi vehementer laudat. Abensina vomitum provo-

cat, et diuretica commendat; exterius vero, emplastrum ex sale, calce, et oleo componit. Plinius de-
coctum ex foliis lauri laudat: nec
non falfamentorum cibum mero
subinde hausto, ita ut circa vespe-
ram, vomitu subinde reddatur.

De *Differentiis* nihil fere occur-
rit. Solinus aspidis speciem esse
putat, Dioscorides toto genere dif-
ferre existimat. Aëtius ad illud vi-
perarum genus reducit, quod in
maritimis locis stabulatur. Grevi-
nus a vipera maculis parvis in cau-
da, et quod citius mortem inferat
distinguit. At Marci populi Aëtio
accedunt, et degentes in solo
uliginoso vyperas; in falso
Dipsadas nomi-
nant.

Plin. H.N.
23. c. 8.

Differentiae.
Grevin. de
venen. c. 14.

Galen. l. 11.
de simpl.
medicam.

ARTICVLVS VIII.

De Scytale.

Nomen.
Ambrosin.
l. 1. c. 9.

Serpens Latinis Scytale dictus, Graecis quoque σκυτάλη, σκυτάλης, aut τὸ σκυτάλιον seu a forma τῆς σκυτάλης, quae vox baculum significat, seu a longa et terete figura, quod σκυτάλην lorum coriaceum aut baculum aequat; dicitur. Quidam *Caeciliam* vocant, quod ineunte vere ex antro egressus, faeniculum fugiat, ne visum recuperet.

Descriptio.

Forma est tereti et ita aequali, ut ubi caput vel cauda sit, discerni vix possit. Magnitudinem ligoni terrestri Nicander comparat. Quidam in tergo varia macularum ποικιλότητι distingui tradunt. Vnde pictum serpentem Mantuanus vocavit. De ipso et Amphisbaenae discrimine ita Nicander:

*Bifronti similem reperis scytalem
Amphisbaenae,*

*Pinguior est tamen, et cauda quae
nulla fere exit,*

Nicand. in
Theriac.

*Crassior, ut quantum solita est
comprehendere lignum,*

*Curva manus strictum, quoties
tenet ipsa ligonem,*

*Tam prolixa, vagans, pluvio
quam reptile coelo,*

*Quod faecunda genus sua gignit vi-
scera tellus.*

In descriptione ejus errat Lu-
canus, et Solinus forte ex eo.

De *Natura* hoc duntaxat habemus, tergo fulgere, forte, ut quia tarde progreditur, spectatores alliciat: primum, nondum dissipato brumae rigore egredi, et spoliolum deponere: ne visum recipiat, a faeniculo abstinere: (Gillius tamen oppositum scribit) nec ictu mortem inferre. Inflammationem duntaxat infert, qualis ab apum et vesparum aculeis prodire solet.

Natura.

De *Differentiis* nihil occurrit. Olaus Magnus cum Amphisbaena confundit.

ARTICVLVS IX.

De Amphisbaena.

Nomen.
Ambrosin.
l. 1. c. 10.

Amphisbaenae nomen ab ἀμφί et βαίνο; quod geminum ut

caput ita incessum habeat, venit. Dicitur alias Amphicaephalos. Hesy-
sychio

g 2